Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Magine erets

[ʿal] Shulḥan ʿarukh Oraḥ ḥayim : ʿim kol ha-maʿalot

Ḳaro, Yosef ben Ephraim
ויסוי ,וראק

Ṿilna, 619 = 1859

שדוח שאר תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11194

Visual Library

ל״ע דעירוכין י׳ וכתיבנא ר״ח וכתבוהו תרי״ף ורמ״ם כפ״ק דמ״ק ה׳ ירושל׳ פ״ק דתענית ובמפ״ר מפרקי כ״ו תלוייסר ל״ מסכת תענית פ״ו ב׳ סם ג׳ סם כנגד׳ וכר׳ יוסי ד׳ מסקנת כנגד׳ סם ה׳ כרי׳ תענית י״ב ומכילתא פרח״ם כפ״ב דנדרים ו׳ סם כסם ים פסיקים ובסם הרמב״ן ז׳ כ״ז מדברי הרמב״ם כפ״ב מהלכות שבועות ה׳ פ״ב מהלכות נדרים ע׳ פנה״מ כפ״ל מהלכות תענית ל״ל טור מסל דיוני המגילה פ׳ תוס׳ דתקן כלנו תמרו מקדמונן וכו׳ מן סדורים ומן הגמרות ומן הפסיקתא וכ״כ הרוקח :

יד אפרים

תיז (בס״ז ס״ק א׳) מגן לסם סקב״ם סכרן מיסיו כו׳ כנ״ל : (בסנ״א ס״ק ג׳) מנוס מישוש מיתת נ״ל ולם מתענין בעי״ר לשפטים מל סמולך ביום סנוח מנגא מתענים בחדוסם וכדי להגלים סוגת מסדרי יום כסוד קמן בירודים סיגים לסתענו ביום סכניסם שלמעו פ״ם סימן פ״ם וסיים סם שלא נכנו כן פרוסים שבעכלמ׳ :

תיח (בש״ע סעיף ג׳) המיון ב׳ אמל יחיד שקבל עליו נדר לייחו בשעיף ס׳ אמל מתענים בראש חדש (בס״ז ס״ק ג׳) ויו״ש ומס״מ ור״ת שע״ל כו׳ כנ״ל (בסנ״א ס״ק ב׳) יחיד שקבל כו׳ • טוה משות ונדר לעיין מתענים בר״ח כו׳ אינו נדר לביטל תענית כו׳ כנ״ל :

הלכות ראש חודש

תיז ובו סעיף אחד

א א (א) ג ר״ח מותר בעשיית מלאכה **ב** (ב) והנשים שנוהגות שלא לעשות בו מלאכה (א) הוא המנהג טוב : הגה ואם המנהג לעשות מקצת מלאכות ולא לעשות קצתן אחרון אחר (ב) המנהג (ב״י) :

תיח דין תענית בראש חודש • ובו ח׳ סעיפים

א ג ראש חדש **א** (א) אסור בתענית :

ב (א) כ אין נוהגין תענית על הצבור בראשי חדשים חנוכה ופורים ואם התחילו שגזרו להתענות כך וכך ימים והתחילו בהם קודם ראש חדש ; אפילו יום אחד אין מפסיקין ומתענין ד ומשלימין :

ג ב (ב) ה יחיד שקבל עליו תענית כך וכך ימים ופגע בו ראש חדש או שקבל עליו להתענות בראש חדש ; אם קבלו בלשון קבלת תענית בעלמא אינו צריך התרה ואם קבלו עליו בלשון הרי עלי שהוא לשון נדר צריך התרה חכם : (ב) (ועיין (ג) כ״ד סימן רפ״ו ס״ג) :

ד ז אם נשבע להתענות כך וכך ימים ואירע בהם ראש חדש השבועה הלה עליו מטעם איסור כולל ואם נשבע בפירוש להתענות בראש חדש נ״ל שחלה עליו שבועה כיון שאינו אלא מדרבנן (ג) אלא שמדברי ח הרמב״ם נראה לכאורה שהוא מדאורייתא (וע״ל סימן תק״ם) :

ה (ד) ט המתענה בראש חדש או בחנוכה ופורים תענית (ד) חלום צריך למיתב תענית לתעניתיה :

תיט ובו סעיף אחד

א א (א) ג מצוה להרבות (א) בסעודת ראש חדש : על

תיז א ר״ח כו׳ • **בשבת** שלפני ר״ח מברכין המדם חוץ מלפני ר״ח תשרי דכתיב בכסה ליום חגינו ועי׳ סוף סי׳ רפ״ד וכ״כ כתב שים מקומות אחין טוהגין לבדך ר״ח קפ״ל וכתוב בספר ירלים דאין זה להטעלם מתי ר״ח עכ״ל ומ״מ נהגו לעמוד בשבת המירת ר״ח ביום פלוני דונמת קידום שהודם שהיה מעומד : **ב והנשים שנהגו** • לפי שלא פ״קו מזמיסה לעגל ניתן לסם ר״ח לי״ט (טור) : **ג אזלינן בתר המנהג** • דמעיקרא הכי קבילו עלייהו (ב״י) ודוקא שהתנו בפי׳ אבל בסתם אין להקל לסם כלל (כ״ה משה מלך ח״ז) : **בהגו** קות להתענות ערב ר״ח ואם חל ר״ח ביום ו׳ מתענין ביום ה׳ ב״ח סי׳ תר״פו מהגיים) ואם חל ר״ח בשבת מתענין ביום ו׳ וכ״מ סי׳ ת״ע ובמגילה דף ד׳ ע״ב אבל הרמ״ע כתב בהשובה דלעולם יש להתענות ומה שכיסה שלפני המולד דהטעם משום מיעוט הירח . ומעתה שהמקובל ר״י סרוק ז״ל בהגה ביום המולד עד שהגיע המולד ואז אבל אפילו חל המולד בחלי היום ואעפ״כ מי שיש לו מנהג לרוב לנהוג כך ואסור למעותו עד שיתירו לו נדרו • ופסוק דאפי׳ בע״ם צריך להגלים כמ״ם כי״ד לענין יום שמת בו אביו דאם חל מל פעם ראשון בחול צריך להגלים אפי׳ אם חל אח״כ בע״ם יה״ה כאן אם הגלים בפעם הראשון צריך לנהוג לנהוג כן לעולם ואם בפעם הראשון לא הגלים אפילו כחול ח״ל להגלים ע׳ סוף סי׳ רמ״ש וסימן תקע״ב סי״ב וספ״ג דעירוכין :

ונ״ל מנהג טוב לומר הסליחות קודם תפלת המנחה כי מן המנחה ולמעלה חל ר״ח ושמ״ם סי׳ תק״ן וברמ״ם בשבת אין מתענין ביום ו׳ שעיקר התענית סליחות וחמיש אלפי׳ מל פורים בשבת אין מתענין ביום ו׳ שעיקר התענית סליחות ולא יוכלו לקיים טונג שבת • ומ״ש כתב שיומרו בשעודת הליל׳ שלא ליכנס בה בשהות משוכה וקבלת מקומות אם חל בע״ם ח״ח סליחות במנחה • כתב הב״ח שאין לכוף עבדו ושפחתו למלאכה ואם רוצה לעשות בשלמו לפי מלאכה בכדה שוה :

תיח א אסור בתענית • כתב ב״י סי׳ תקע״ט אבני ק״ן ווירמשא מתענין הגזירה בר״ח סיון . וכתב מ״ע בתשו׳ דלא יגפיק מיניייהו בעלמא ומיהו סס״ג דעירוכין כתב דמותר להתענות בו תעני׳ שעות אבל להרמב״ם אסור שהוא דתורייתא ובסוף סי׳ קפ״ח אי׳ שאפי׳ אבל פיוות יגא וא״ל לאכול פת : **ב יחיד שקבל** כו׳ • נ״ל דהמתענ׳ תענית אבוש בר״ח כיון או בר״ח אב א״ל למיתב תענית לתעניתו כיון די״ל דמלוה להתענות כמ״ם סי׳ תק״ם וע׳ סי׳ תקנ״ז :

תיט א מצוה בו • כתב הרי״ף והרא״ם בשם ירושלמי שאם אל ר״ח בשבת יש לעשות שעודת ר״ח בא״ בשבת דבשבת אין ניכר שעודה משום ר״ח וכ׳ הב״ח ולא נהגו כן • וכסי׳ תרפ״ה ס״ו פסק הב״ח לענין דינא לעשות שעודת פורים בשבת ע״ם • ונ״ל דיש למעוך שעודה שלישי׳ עד הלילה ואז יוצא ידי חובת ר״ח נ״כ ועפסי׳ קפ״ח דמזכיר לקה ויעלה ויבוא דאזלי׳ בתר בתחלת הסעודה • וכפ׳ אל״ה נקט לו סיע׳ אחרת וכתב שבשבת שיש מלוה בהוספתה מזכיר לקה אבל בר״ח בשאל בחול אין מלוה בהוספתו לכן אם נמשכה שעודה ר״ח עד הגיל׳ אין מזכיר אל ר״ח • אם חל ר״ח במ״ם ונמשכה שעודה שבת עד הלילה מזכיר אל ר״ח ואם אל שבת כיון דבאמת עתה הוא ר״ח ע״ם וכ״ז לשיטתו אבל לפי מ״ם הרב״ם בס׳ קפ״ח דאזלינן בתר בתחלת הסעודה וה״ה בשאול בע״ם פסק למ״ח בס׳ער״ח ס״ו דאם נמשכה הסעודה עד הלילה אינו מזכיר אל שבת דאזלי׳ בתר

תיז (א) הוא מנהג טוב • בטור מפרקי ר״ח לפי אלה לו הגשים לתת מזמיזן לבעליהם במעשה הטעל לכך נתן לסם ה״ב״ם שיהיו משמלות ר״ח יותר מהאנשים ואחר כך מביה בשם אחיו הרל״י לפי שהמועדות ניתקנו נגד האבות וי״ל ר״ח הבאה כנגד י״ב שבטים ובשחטלו בעגל נטלו מהם ונתנו לנשותיהם לזכר אלה היו בלותם חטא ותקשה ב״י איך אמר ר״ח לכך נתן להם אברן דכוון שבבר נתן ר״ח ליטרלל לף על פי שבשחטלו האנשים ניטל מהם הגשים אלא מטלו דין הוא אלא ינטל מהם ולא מקרי מתיה שבר מה אלא ניטל מהם ותי׳ ב׳ תילולים ולעד״ל דהשבר שהיה שיך ומוכן לאנשים בשביל זה הטמילה אל לחם חודש ניטל מהם ונתן לגשים יותר על מה שמגיע להם מלד עצמן ע״ד שמאינו שהאדיק מוטל מלקו והלק הרבע בנ״ע :

תיח (א) אין נוזרין כו׳ • ב״י יליף מזה דבמגוזרין בפי׳ אל ר״ח אין הגזירה אלה וב״ד אי׳ רפ״ו כתבתי דאין כאן אלה סוכתה כלל דאלה אמר כאן אלה לענין איסור שטשין בגזיזתם אל ר״ח ואם כבר קבלו בפי׳ אל ר״ח ודאי הסכרת נוחמת דעסי אל ר״ח ודאי הסכרת בר״ח אל ר״ח אל ר״ח אל

תכ (א) וכן בכל יום שא"א בהם תחנון • כמוש כתוב דמכמי מגנלא אמרו לדוק הדין בר"מ מנוסה ומוריס על אדם גדול :

ושמעתי מזקן א' שהעיד שהיה בק"ק קראקא בשנת שנ"ג שנפטר רמ"א ז"ל ביום ל"ג בעומר והיו מסופקים אם לומר לדוק הדין עמד אדם אחד והעיד ששמע מפי רמ"א שי"ל ל"ה על אדם גדול ותיקף אמרוהו על רמ"א בקול רם וגרלה לסמוך ע"ז בימים אחין בשם תחנון כגון ל"ג בעומר או ט"ו באב ובשבע דאיתם מועד • ובפרט שבתב הרא"ש בשם רש"י דל"ה וקדיש לאין הספד אלא אודהה וקבלת דין שמים אבל לא בר"מ המוכה ומוריס ואדם ניסן דאלו ים בשם איסור מדין התלמוד כנלע"ד :

תכב (א) **ואם הוא ספק כו'** • הב"י הביא בזה שיש לחזור מדאמרינן בירושלמי כל ל' יום מזקה מה שהוא לומד הוא מזכיר וכ"כ בשם כל בו בשם מהר"ם ותימה על רמ"א שפסק דא"ל לחזור על מה סמך בזה ותו קשה מ"ש מסי' קי"ד ס"ח דפסק רמ"א עלמו אם נסתפק לו אם אמר מוריד הגשם כל ל' יום מוזר דודאי אמר כמו שהוא רגיל והיינו בירושלמי דהכא ולמה פסק דא"ל לחזור ותו דלמה לא כתב רמ"א דיעות אלוקות בזה לכל הפחות וכמדומה שיש ט"ס כאן וא"ל לריך להחזיר • וי"ל ע"פ שבהיר כנוסה דהיינו דכאן אין מקום ספק כלל דמהי תיתי לומר שהחזיר כיון שלא היה ברור לו עניין ר"ח בודאי לא הזכיר אלא ודאי דמיירי בידוע לו שבשעת התפלה קודם שבא למקום הזכירה היה על דעתו שיש עכשיו ר"ח ולריך להחזיר אלא דאם"כ שכא אם היה בדעתו כן בשעה שאמר הברכה שייך בה הזכירה בזה אלו אומרים דמסתמא לא שכח ממתשבתו בשעת התפלה שעכשיו ר"ח ובודאי זכרו משא"כ בהוה דסי' קי"ד לענין מביב הרוח המקום הספק הוא דאפשר שלא זכר בכל התפלה מזה שלריך להזכיר דכן הוא רגיל הספק לשם כל"ל לייסב ונכון כן להלכה ובלבוש כתב הטעם שא"ל להחזיר כיון שרגיל בו כל ר"ה ועדיין לא כלו ל' יום שאמרו אלו אומרי' כיון שידע שהוא ר"ח אלא שמסופק אם אמרו תליון לומר שאמרו בהרגל בכל ר"ח ע"כ מ"ש שעדיין לא כלו ל' יום אלא מלתא היא דבאמת אם היה רגיל הרבה לאמרו לא משקרא הרגילות אלא עד ל' יום משא"כ כאן שלא אמרו רק בר"ח א"ל עקיבה גדולה של ל' יום דומא לדבר בוזשת אחה שאם קבעתו ג"ם לריך עקיבה ג"כ ג"ם משא"כ בלא קבעתו רק ב"ם נעקר בשעה א' ועכ"ם יש לי מכאן ראיה למ"ש בי"ד סי' ס"ם בספק אם מעלה הבשר הבאתיו לעיל סי' ת"ם דמותר דהא כאן אמרי' מה שהוא לומר מזכיר והולכין אחר הרגילות ה"ג התם במליחת הבשר וא"כ יש מזקה שנעלמה אע"פ שיש מזקה לבשר זה שלא נעלמה מתחלה כשמניחו מהטבה וכיון שיש מזקה עגל מזקה אזלי' לקולא במידי דרבנן מלבד הטעם שזכרנו שם מלד הרוב : (ב) **וקורין ההלל** • מ"כ

תכא קריאת ובראשי חדשיכם בפסוקי דזמרה • ובו סעיף אחד

א נוהגין **באשכנז שאומרים פרשת א ובראשי חדשיכם** שחרית **אחר פרשת התמיד ובספרד אין נוהגין לאומרה לפי שעתידין לקרות אותה בס"ת :**

תכב סדר התפלה והלל בר"ח • ובו ד' סעיפים

א ה **ערבית שחרית ומנחה מתפללים י"ח ברכות ואומר** (א) **יעלה ויבא ברצה ואם לא אמרו בערבית אין מחזירין אותו** (ובאיזה מקום שזכר שלוו חוזר **א** ע"ל סימן (ב) רל"ד סעיף ד' וכ') **בין שר"ח יום אחד בין שהם שני ימים מפני שאין מקדשין את החדש בלילה** ג **אבל אם לא אמרו שחרית ומנחה** (ג) **מחזירין אותו** ד **ואם נזכר קודם שהתחיל מודים אומר במקום שנזכר ואם לא נזכר עד אחר שהתחיל מודי' אם נזכר קודם שהשלים תפלתו חוזר לרצה ואם לא נזכר עד שהשלים תפלתו חוזר לראש ב** ה **ואם הוא רגיל לומר תחנונים אחר תפלתו ונזכר אחר שהשלים תפלתו קודם** (ד) **שיעקור רגליו חוזר לרצה :** הגה **ג** (א) ומה **ד** הוא שפק אם הזכיר לו לאו (ה) אין לריך לחזור (כל בו הלכות תפלה) וע"ל שהכתב מלהזכיר בשחרית ע"ל סי' קכ"ו :

ב ה (ב) ה וקורים (ו) הלל בדילוג בין יחיד בין צבור **וי"א**

כתר התחלת הסעודה אע"ג דבאמת עכשיו הוא שבת ק"ו כשהל ר"ח במ"ש דאזלינן בתר התחלת הסעודה ומזכיר של שבת ואינו מזכיר של ר"ח מיהו בדא"ם וד"ל שם כתבו בהדיא בשם התו' דאם אכל פת בשבת לריך להזכיר של שבת אע"ג דהתחלת הסעודה היתה בע"ש וכ"מ בתשו' מהרי"ל סי' כ"ו ולא"כ אם אכל לא ר"ח במ"ש ואכל פת מבע"י ונם בלילה לריך להזכיר בשיטה מיהו לפי מ"ש בתשובת מהרי"ל סי' כ"ו דאם התפלל ערבית שוב אינו מזכיר של שבת והטעם משום דהוי בתחלת ד"ל ס"ל סתרי אהדדי אם יזכיר בשיטה • ולכן כ"ל דאם אכל ובעי"ד סס' שע"ה ובא"ע סוף סי' קכ"ג • אבל אם הוא לא התפלל אע"פ שהלכות התפללו מזכיר של ר"ח מ"ד אמ"ש שאע"פ שהלכות התפללו הוא לא התפלל מזכיר לה וא"כ סי' רס"ג לענין ממהר מיהו אם הוא התפלל ממהר והתחיל לאכול אחר שהתפללו הקבל ערבית בר"ח מבע"י אינו מזכיר של ר"ח וא"ה אינו אם הוא לא התפלל מזכיר לה מבע"י אבל אם אכל אם הוא לא התפלל ערבית בר"ח מבע"י ונ"ל דאם אכל אם הוא לא התפלל ערבית בר"ח מבע"י אינו מזכיר של ר"ח וא"ה אינו אם הוא לא התפלל מזכיר לה וא"כ סי' רס"ג לענין ממהר מיהו אם הוא התפלל ממהר והתחיל לאכול אחר שהתפללו הקבל ערבית בר"ח מבע"י אינו מזכיר של ר"ח מ"ד אמ"ש שאע"פ שהלכות התפללו הוא לא התפלל מזכיר לה וא"כ סי' רס"ג לענין ממהר מיהו אם הוא התפלל ממהר והתחיל לאכול אחר שהתפללו הקבל ערבית בר"ח מבע"י אינו מזכיר של ר"ח מ"ד אמ"ש שאע"פ שהלכות התפללו הוא לא התפלל מזכיר לה וא"כ סי' רס"ג לענין ממהר מיהו אם הוא התפלל ממהר והתחיל לאכול אחר שהתפללו הקבל ערבית בר"ח מבע"י אינו מזכיר של ר"ח וא"ה אינו אם הוא לא התפלל ערבית

ז וכן נראה מדברי הרי"ף ומפירוש ר' יונה ז רש"י ח בהלכות מגילה פ"ב מיימוני מהל' דעות פ"ה מיימוני מהל' קריאת שמע ר"ן בר"ן בס מסכת ר"ה מגילת אסתר ר"ה ר"ן בס מסכת ר"ה מגילת אסתר ר"ה מגילה פ"ג ב בס ובכל :

מפני שפעמים החדשים חסרים והוו תוך ל' (רד"ח ס"ה) וא"ע דהא נס כשהחדש מלא הוי כ' ימים ר"ח וקורין אותו ביום ל' ולפסר דס"ל כיון דיום הנמי עיקר ה"ל ביום ראשון לקולא בתורה דאינו מחויב בדבר ומ"מ לעיקרא דדינא פירכא דלא תקנו זמן לחדר שהוא רגיל דדוקא בדבר שהוא בא למלוי מה כתבו בברכות דף ל"ו שמבארך זמן ומע"ם סי' רכ"ה :

נשים פטורות מכל הלל מפני שהוא מ"ע שהז"ג ולפיכך אין יכולים להוליא אחרים י"ח (תוס' ברכות דף כ' ריש ע"ב) אלא"כ עושה אחריהם הללויים כל מלה ומלה ואחרי לו מאחר שלא למד ולא למד מבזה אותה קונו לעשות שלוחים כאלה ע"ם במשנה פ"ג דסוכה ומע"ם סי' תע"ט :

כתב הבד"ה כ' רי"ז ני"ג אע"פ שיאלא מוליא בין יחיד בין לבור ודוקא שאינו בקי שאינו יודע לעמוד לבל אם יודע לעמוד אם יצא אין מוליא אלא"כ עושה אחריו הללויים ע"כ ולע"ע היכא איתא בגמרא בכ"ל בד"ה וסליאה בעיני על הרב"י אחר מהירין ליה שבילי דשמעתא דריבא דמילתא תלמוד ערוך הוא פ"ג דר"ה וסיפא דמילתא הוא מתניתין פ"ג דסוכה ומ"ם רי"ו אם יצא אין מוליא לאו דוקא דה"ה אם לא יצא בעינן שיעמה אחריו הללויה אלא דאם לא יצא ליכא קפידא בקורא דהא קורא בעיל עצמו אבל אם יצא כבר אסור לו לקרות מיה בעביל אחירו אם אינו עושה אחריו הללויה וע"ל דקורא בברכה דבקריאה לחוד ליכא איסורא ואפשר דמ"מ איכא איסורא דלמאריגן פי"ו דשבת הקורא הלל בכל יום ה"ז מחרף ומגדף וא"כ אסור לקרותו דרך שירה אלא בזמן שתקנו חכמים (ולע"ע בס"ג פ"ג דברכות בסס ריא"ז) : **ו לקרות בציבור** - ואם בא לבה"כ סמוך להלל יקרא הלל אחלה עם הציבור ואח"כ יתפלל (ל"מ) ואפשר כשהוא אומר פסוקי דזמרה מותר להפסיק באמצע לקרות הלל עם הציבור דלא גרע ממזמורים שמוסיפין בשבת מיהו ל"ל דאז לא יברך על ההלל לא בתחלה ולא בסוף כיון שאומר ב"ש וישתבח א"כ היאך יברך ב"ש וביוצא בזה כתבו בהגדת פסח לבן דוקא שנומרים ההלל לא יאמר אותו באמצע פסוקי דזמרה : **ז אומר לשנים** כו' - כתב הל"ח דזהו דוקא בימים שאין נומרין ומשום שהגין הטולה לעשות כן אף בימים שנומרים טעות הוא בידם על"ל - וכדומה שלא ראה בתנור וכש"ל שכתב בשם מדרש ש"מ לא יאמר הודו אלא לבנים והטעם דלמי יאמר הודו וכ"כ הטור סי' תע"ט וכן מנהג פשוט לאזור אחר שנים בגיל פסח אע"פ שאין שם אפק ברכה ומגדרני כתב הטעם דמלה לעמוה דאחרי פרקים ומי' ביקום אבלים סי' קי"ב וכתב האחור וכל"ל דמשמע דאחר נא ומי' מפי הש"ך דשומע בעומו ואם לא שמע לא יצא ומוסב שיאמרו בעצמו בנחת עיין בגמרא פ"ג דסוכה וכתבו התו' הא דמפסיקין פסוק אלא לבנים והא קי"ל דאסור להפסיק באמצע הפסוק אחרי הכא אב' בני אדם אמרוהו כדאיתא פ' ע"פ - וסכל בו כתב דדוקא בתורה ובנביאים אבל בכתובים אפשר דשרי לאלק ומ' ברוקא שאתן טעם לאה מולקין פסוק יכלו אח שם ה' וגו' והא דמוהגין לאלק פסוקי אז יעיר ביום המילה י"ל משום דהם אמרוה ג"כ פסקי פסקי כדאמרינן בסוטה פ"ז הוא אומר אשרינה לה' : **ט א"ע** לחזור - אפי' לא"ד בסי' ס"ה אם הפסיק מחמת אונס כגון שלא היה המקום נקי ושהה כדי לגמור אח כולה צריך לחזור הכא מודה דא"ל כיון שקורין אותו כדילוג (כ"י) וא"כ בימים שנומרין צריך לחזור לראש אם הפסיק מחמת אונס ושהה כדי לגמור אח כולה וב"ח פסק דאפילו בר"ח צריך לחזור ובד"מ כתב דדוקא בק"ש שהיא דאורייתא פסקינן כהרא"ש אבל הלל דרבנן א"צ לחזור לראש אפילו בימים שנומרים ולכן לא הניח כלום בש"ע - והמחמיר יחזור לקרותו בלא ברכה ועמ"ל ס"ב : **י יחזור למקום שטעה** - פי' אם דילג פסוק א' וזכר אח"כ לא יאמרנו במקום שנזכר דא"כ ה"ל קורא למפרע אלא יתחיל מאותו הפסוק ויאמר עד סוף כמ"ש סי' תר"ן ס"ו : **יא מעומד** - מוך מליל פסח (ב"י ס"ל) :

אסור לסמוך עצמו לעמוד או לכותל דסמיכה אינה כעמידה כמ"ש הטור סי' קמ"ח וכתוס' סוטה דף מ' ומה מאד נפלאתי על רמ"ח בה"מ דסמיכה אינה כעמידה ופשוט שרמ"ח דאה בדברי הרב"י שכתב בה"מ בסי' כ"ם בשם הריב"ש וז"ל אם קבלו עדים מעומד מה שעשה עשוי ואם היו נסמכים על העמוד אפילו לכתחלה מותר דסמיכה אינה כישיבה עכ"ל והבין רמ"ח דמ"ש שאם היו נסמכים קאי על העדים ואם אינו הא שאם בדיינים אלא שפוט דש"ם הוא והני הנהוה כמ"ש הרב"י בש"ע דסמיכה כישיבה וקאי אדיינים שאם היו הדיינים נסמכין על העמוד מותר דסמיכה הוי כישיבה כל"ל ברור וכ"מ בתשובות דיתיב כמהר' דשרי מסאלי' ואע"ג דשם הוי בעמידה ג"כ שאני ההם דלא בעינן אלא הדור אבל במקום דבעינן עמידה אסור לסמוך וכ"כ התוס' בזבחים דף י"ט ע"א ואע"ג דכתבו שם ע"ב אע"ג דאין ישיבה בעזרה מ"מ מותר לסמוך ת"ל משמע דסמיכה אינה כישיבה יש לומר דשאני התם דאין לאסור אלא ישיבה ממש אפשי הבנוד אבל בישיבת הדיינים מקרי סמיכה ישיבה :

תכג א תתקבל - והיה בכל יום שיש בו מוסף אומרים תתקבל משום שכתן סיימנו תפלה שחרית : **ב ולוי הוזר וקורא** - אחר יתחיל לא הבכם ואע"ת גם שתה יש לאזור אמרו שהכן לא קרא אלא ב"ש עד וביום השבת ואסור לעשות כן שיש לאזור בהיולאין שיאמרו אלא קראו שם הבליטי אלא ב' פסוקים אל"כ יקראו הכהן ולוי פרשה וידבר שהוא ח"ש והבליטי יקרא וביום השבת וב"ש מוכרלתי מדביכם מהי אמר' יש לאזור בהגנסין שיאמר שבליטי לא

קרא

שערי תשובה

וכתב בשאלת יעב"ץ שאין לעשות קודם אלל ומאן דאלים לני אף הסידות ליכא : (מ) ובקבל - עיין בס"ם שיש לאמר בנחת יאמר בא יקבל בל"ח בנחת וכן כולם ולא כמו שטבנין לומר יאמר בא יקבל והו לא ומסכיקין באמצע בפסוק :

באר היטב

כלומר לרש ופ' פי' קנ"א פ"ק יו"ד סם בהגהתי סם - בנים פסוקים מכל אלל שפני שבוא מ"ש שבו"ג ומפ"ש ופיין יד אסרן (ז) בלמור - ואם בא לבה"כ בסוך לאלל יקרא אלל אחלה סם פלינור אחר"כ יאמר ג"ם - ואפשר בשבוא אומר פסוקי דזמרה מותר לפסיקין באמצע לקרות אלל אם פלינור דלא גרע מאזמרים שמוסיפין בשבת מיהו ל"ל דאז לא יברך על אלל לא בהאלל ולא בסוף לכן אלל אם פלינור דלא גרע מאזמרים דרכה פסוקים שלא לברך אבל בשאר בנתת אל"ש פ"ש : (ח) לאמר - ואפילו אם נומרים אלל בלא"ח מ"ש פ"ש - ואם אין מוציא אין צריך לאמרו בעצמו בנתת אל"ש פ"ש : (ט) ובקבל - בתב בפ"ש אחר לאמר : (מ) ובקבל - בתב בפ"ש אחר לאמר בא יקבל בל"ח בנחת ואם לא יאמר בא יקבל אלא בא"ש עד ולא יאמר בא יקבל אלא בא"ש בסוך לאלל יקרא אלל אחלה בא"ש בסוך לאלל יקרא אלל אחלה בא"ש בסוך לאלל יקרא אלל אחלה

זה שלפניו לא קרא רק פסוק א' וא"כ מאי מהני תקנה שהאמלצי מוזר ותי' הר"ן שלא לגכנסיו ויולמין לחוד מייסינן אלא לשומדיס שם בב"ס שילולו שזה הנ' קורא פסוק א' מן ובראשי הדשיכם ויסברו שבכל פעם מותר לעשות כן ולא יהיו שדוקא כאן עושה כן משום דלא אפשר אבל במה שהאמלצי מוזר לא יעשו העומדים שם בזה שאדרבה בשילולו שיני יאמלו אחר זה למה עושין כן ויגידו להם כיון דלא אפשר ולעד"ל כיון דהכמיס תקנו כך לחזור בכל ר"ח קלא אית ליה למלתא ויודעים הכל שהפסוק הראשי נקרא כפל ולא אחי למעבי ודוגמא לדבר מצינו בריש ס' שבת גבי מלחמ שבכרו אינו יהודי דאם מפורסם הדבר שאינו יהודי שוכרו ומכמה פעים חו לא מייסינן למרחיק עין ה"ע כן הוא. וי"ל למה יהא הבמי דהיינו האמלצי שהוא לוי מוזר וקורא פסוק א' מפי הראשונה ה"ל להמתין עד האחרון ומולם יקראו בדרכן אלא שהאחרון אינו מפסיקין לו הפסוקים יחזור לפסוק א' שלפניו וע"ל דבעכשו שהבמי מוזר והוא אפשר לו לקרות ג"פ הכל יכירו שים כאן תקנת הכמים שהבו לאין מייסיין בפחות מנ"פ משא"כ באחרון לא יראיבו מתקנת הכמים כ' כאן אלא דיסברו שכיון שא"א לו לקרות ג"פ הוא מוזר לאחוריו פסוק א' ומזה ימשך טעות שבכ"מ יראיבו בפחות מנ"פ ויסמכו על זה שאותו שאחריו יחזור לאחוריו פסוק אחר ונמצא מיעקרא תקנת הכמים. ומזה יצא לנו דין א' כאם תירע שהחזן טעה ושייר בפחות מנ"פ והיה שבת לומר שאותו שאחריו יחזור לאחוריו פסוק א' מפני הכנסיס אלא לא אמרינן כן דא"כ ימשך מזה טעות שבכל פעם יעשו כן לבתחלה שישייר בפחות מנ"פ ויסמוך ע"ז שזה שאחריו יחזור לאחוריו פסוק א' ונמצא מיעקרא תקנת הכמים אלא מוכר שבאותו פעם לא יהוס לבנכנסיס ויעלים בס' שאחריה עוד ג"פ אלא אם הוא אחרון ואירע טעות באותו שלפניו שלא שיירו לו לאחוריו אלא ב"פ הוא מוכרח לחזור לאחוריו פסוק א' כדי שלא יהא ברכותיו לבטלה ושוב ל"ל לתרץ קושיא של הר"ן שזכרנו וקושיא שלי דמ"ש הז"ל אין מתחילין בפחות מנ"פ אין האחרה על הפותח כי הוא מוכרח לכך כיון דבכר סיימו לשלפניו באותן זה אלא האחרה על מאן דמסיים שסיים שלא כדין ובכריח לבל אחריו לפחות אלא כדין וא"כ שפיר יש איסור אם יקרא הנ' וביום השבת ופ' א' מראש"ר הדשיכם דיסיים באיסור וכן גמי אם יקראו בדרכן ויסיירו ב"פ והאחרון יחזור פסוק א' משלפניו דאותו שמסיים עביד שלא כדין וכן גמי אם היה הנ' מחזר פסוק א' מן המי סוף פסוק מסיים המי שלא כדין בפחות מנ"פ משא"כ המתחל שבא המסיימין מסיימין כדין רק שהלוי המתחיל מתחיל בפ' א' משלפניו אין עליו אזהרה כי עיקר האזהרה על המסיים ושעם יש בדבר עליו שום טעות שיטעו הכנסיו לומר שלא קרא אלא פסוק א' אז ב' כיון שזה שאחריו יתחיל בפחות מנ"פ משא"כ בתחילת שאחריו שאין עליו אזהרה ודוגמא לדבר דאם הלוי הראשון בכס ש"ל דהא דאין הראשון דוגמ בפ' של הלוי שלפניו פסוק א' שאין מסיימין בפ' בפחות מנ"פ גזירה משום הכנסיו והיולאים והכא דלא אפשר לפיכך דוגמ האמלצי דכיון דליכא לאיתם משום היולאים ליכא לאיתם משום הכנסיס דמאן דעייל שיולי מעייל עכ"ל. ולאיני מכיר חילוק זה כל עיקר דודאי ;ם הכנסיס בשעה שהלוי פותח פסוק אחד לאחוריו לא יבוא לשאול דיסבור שהכהן סיים בב' פסוקים לחוד. ובגמרא איתא להאי שבת דמאן דעייל שאיל לתנא קמא דלא שבירא ליה גזירה משום הכנסיו אבל ליה אומרים דקיימא לן כותייהו לא שבירא להו הך שבירא ולפי מה שכתבתי מתיישב הכל בס"ד: (ב) נוהגים לחלוץ תפילין כו'. כתב בלבוש דעדיפה לי שיש לחלוש קודש קריאת התורה. ולאני לתבתי בסי' כ"ה דאמילו נשמע מוסף אין לחלוש אבל בחול המועד יש לחלוש קודש קריאת הלל כנלע"ד:

תכה (א) ואינו מזכיר של שבת"ט' סי' תפ"ה מהה(ב) וי"א השמים כסאי"כ יש בה תרתי דהיינו ר"ח ומתמות יומליים נ"כ כמו בעמי' סוערה אין

באר היטב

כן ועיין ס"ז בסלמין: (ג) כתב. סיינו לפי מנהג הספרדים ואתכנס אומרים בקדש כמו בוילר. בשפלת מוקף ל"ל אזכון לבולם סיו וי"ל יהיו וי"ל לבולו ואין לעשות שום מבא. ג"ל ומנתפס ובכיסוס פי"ש ס"ם המתחות פ"ש ס"ם: (ד) לחלוץ. ובתפ"ם יש לחלוש קודם קריאת סל פיין סימן ל"ג ס"ב ס"ג וס' סי' כ"ש סי"ג. ועיין סל"ת שם בסתפקן ועיין יי תסרן:

תכד (א) בברכת המזון. לפנין אם חל ל"ח בשבת ומבך שעדרם ;' עד סלילה לו אם חל ל"ח בתחר בשבת בתבתי בסבל מבוחר בס"ם קפ"ח ס"ם. ולפנין אם אבלנין מבתה לאשרינ בר"ח לו בשר"ח בתבתי בסבל מבוחר בשיטן מ"ש ס"ם: (ב) אין. דאלי בשי לא אבל אם:

תכה (א) וכאני. לשון מבטאים ומעיתים ס"ת בעיים אלילה ואחוזה אלי קדיים של שרשם: (ב) בשמים. ואלו מפטירין בכי אבלה בכי אלי בקרה ובם בעים סופרים. לפס: (ג) ולא שמעו. אזו מבטם אלא"ל דלשולם אין ראלם תודם אב בא' בשבת: (ד) שאין דומין. לו אומרים מקלת שם בעים ס"ל: (ה) וכאני. ו אם אחם בבל שבת לבר יוצא בפסלה ולא בקרוזם ביום טוב ע"פ דף קי"ז ועיין ס"ל סימן תפ"ו ס"ק כ: ונסמין

שערי תשובה

תכג (ג) כתב. עיין בס"ע וכתב בספר גן מלך סי' קל"ד דבר"ח יאמר ושתך ישראל ובשבת וי"ם עתך ישראל כי בשבת וי"ם ישראל אם עיקר אם המלכים בפל ע"ם המדרש ע"ם שב"כ בשם הרב מוס' דוד נרשון ז"ל ועיין בבר"ח בשם אחרונים מיים וחכל בו שב"כ דלבר אומר עם לפי מישראל עיקר עם"ל המדרש כי' וע"ם שבשם ומתן בוס מבת דבא"מ ס"ג ת"ח דקאמר טוב תורה עם ר"ל ובתוספות ומיומים סוף יומת ובנרים פ"ו דבהרות ומסיק דבשבת אם עיקר לר ומתנין דלקח עם על בפל עיין שם:

תכה (א) בש"ע (בשנה) וכן עיקר כו' ובדנול מרבבה כתב מנהרא מהגין לפסיר ממנו ועיין בתרו' סימן תקמ"ם: (ד) שאין דומין כו' עיין בתר ביסב ועיין ביאור הדברים ביד אפרים:

תכו (א) בש"ע הרוחה לבנה בחדושה כו' כ' בס' בחיטוך סי' ת"נ יורדי הים אין מלגינן אחר ה' ומים לחדושה ומזהרין אלא לבטות אמוך לחדושה ובפסחן שומאה אמרה או בחוך היורה לבטל בחדום אלבנה לוקה ומנה מלאכות ברך אמיר אלא לעשות בשת אבלבה מתחדשת ע"ם

יד אפרים

תכה (במג"א ס"ק ח') לו אומרים מקלת שום בעים. ל"ל כגון בשבת ר"ח בספרדים בפסים בפסלי שת ב"כ בישראים אומרים בפטורת בפסים בפסלי ונם קלת משום בעים כיון בשאל בנגיה אחד וכן בשאר מבתות שים בפסלים אלא נמתות אמרי שם בעים בפטורת אם בעים. ועיין בלבוש בפטות בפ"ם בר"ח ומבג"א שם בעים שם בעים. ועיין בלבוש אומרים בפטות בפ"ם בר"ח ומבג"א שם בעים בעים בפטות בפ"ם בר"ח ומבג"א שם בעים בעים בפטות בפ"ם בר"ח ומבג"א שם בעים בע

ב קוד כשם מסכת סופרי׳ ג שם ד שם כפנסדרין דמנסדרשי ספר״י גיקפוני׳ כשל שפתי חורים כשמוש:

תכו נשים פטורות דמ״ע שהז״ג הוא ולתע״ג דהם מקיימות כמה מ״ע כגון סוכה מ״מ מלוה זו אין מקיימים מפני שהם גרמו מנגם הלבנה (מל״ה) עמ״ב פסי׳ רל״ו ובסנהדרין פ״ה אמרי׳ על ברכת הלבנה הני נשי דידן מי מברכי משמע קלת דמברכין ואפשר ג״ר נשים אלא ליישב בעלמא נקט • סומא חייב לקדש הלבנה (רש״ל בתשובה׳) : **א זורחת** • שתהא זריחתה ניכרת ע״ג קרקע (מט״מ ס״ג) עפי׳ תקס״ב • לריך שלא יהיה מסך מבדיל בינו לבין הלבנה אלא״כ הוא דבר דק שהלבנה נראית ממנו שיוכל לסכיר דברים הניכרים לאור הלבנה (ע׳ פסי׳ זה) וה״ה אם נתכסה בעבים אבל אם נתכסה בעב דק וקלוש מברך ואם התחיל לברך ונתכסה נומר הברכה (רדב״ז ח״ח קנ״ז כ״ה) משמע כשיודע שתתכסה תיכף לא יתחיל לברך : **ב במ״ש** • כתב המגיד כשמקדשין הלבנה במ״ש תהיה הלבנה וכשתתכסה ולא תוכל לברך אותו החדש לא יהיה מולגה מ״ו דוק והתבה : **ג קודם י׳ בחדש** • משמע דאם ליל מ״ש הוא ליל י׳ אין ממתינים אבל לפי הטעם שכתב משמע דאפילו במ״ש הוא ליל י״א ממתינים דאפילו יהיה ד׳ לילות עגומים הייטו י״א י״ב י״ג י״ד עדיין יכולין לקדש ליל ט״ו וליל דמ״ש ד׳ עגומים ר״ל לבד ממ״ש ומ״ש קודם י׳ בחדש ה״ק דהלילה היא קודם יום י׳ דהייטו שיום ח׳ הוא י׳ והכו שהיה אבל אם הוא אח״כ וכו׳ פי׳ שביום השבת הוא יום י׳ אין ממתינין עד מ״ש ולפי מ״ש ס״ג בהגה״ה לריך לחשוב אם יש חדש עוד ה׳ לילות עד אחר כ״ש י״ב תשל״ג מיום המולד : **ד קודם ט״ב** • דברון בתבילות וא״כ ה״ה אבל בז׳ ימי אבילות לא יקדש אבל אם לא יש לילים אבילתו עד י׳ בחדש לא יתחיל עד ליל י״א ויקדש בימי י״ח • דאז שרוים בלער על אחילה עומת : **ה קודם י״ח** • וכל״ה כתב שמהגין במקומו לקדש בליל תענית ולכן כ״ל דיחיד המתענה יקדש עם הלבור עם הדיחיד מלך (עמ״ש ס״ד) דאפילו ח״ח מבטלים מעוה זה כמ״ש ס׳ רל״ד סי״ד ואפילו ליבור המתענין אם ירצו אינו מעכב אבל אם אינו שלא יקדשו בליל שבת ומ״ע סי׳ ע״ח כתב הרבה שעמים ע״ז וכ״כ הרקנ״ם סימן ס״ו ומהרי״ל כתוב במהרי״ם החיר וכ״כ הגמ״ל וכ״כ כתב שעשה מ״ז לא נראית הלבנה עד ליל מ׳ של סוכות ועשה משמה בקרלקא וקדשוהו מאחר דאי״ל לקדשה אח״כ אבל בענין אחר אין לסקל מאחר שיש הרבה מעמים ע״ש הטוד ועי׳ רדב״ז ח״ח סי׳ קל״ג : **ח ותולה עיניו** • ויזכר שלא יכרע דמיאחי כבורא לבנה רק זוקף באלבשותיו (מל״ה) : **ט ורוקד נ״ש** • אסור להסתכל בה : הלבנה אינה מאיר לעולם אלא מקבלת אורה מן הגלגל ולכן אינה מאיר בכל מקום ומקום לפי מקום הגלגל אבל אם הגלגל מאיר בכל מקום ומקום אינה מקבלת אורה מן

מילתא אלא משום שהגיון מתורה בטוב ועכ"פ אחר שלשה ימים : (ד) **תחת הגג** · כתב מו"ח ז"ל הטעם דאין זה דרך ככוד אלא יוצאין מתחת הגג לתוך הרחוב כדרך שיוצאין לקבל פני המלך שיוצאין לקראתו מיהו כ"ז היכא דאפשר אבל למי שחושש בחיזו מיחוש שלא יוכל ללאת לחוץ יוכל לקדש בביתו דרך חלון ופתח עכ"ל :

בטור כתוב דלאחר שאומר תפול עליהם כו' אומר נ"ם אמן אמן הללויה וילך לביתו בלב טוב · כתב רש"ל בתשובה סי' ע"ז דסומעה יכול לברך על הלבנה אף שאין יכול לברך מחורי אם כי זה נתקן על חידוש הטולה ודומה ליולד המאורות :

מ"ב בשם ספר סוגה סודות דמתחלה מסתכל בלבנה ואח"כ מסתכל למטה ונומר הברכה :

תכז (א) **אדר סתם** · דהכי ס"ל לר"י ולא כר"מ דס"ל סתם אדר הוא אדר שני וכתב מו"ח ז"ל אבל מדברי רמב"ם ס"י דברדים נראה דפסק כר"מ ע"כ נכון לפרש בשניהם באדר ראשון יאמר ראשון ובשני יאמר שני :

תכח (א) **ולא גה"ו עצרת** . קשה הלא כתב אח"כ לא ג' חנוכה משמע אבל ה' ז' שפיר נקבע חנוכה ולא כעצרת והילך כתב אח"כ ביום שיהיה חנוכה יהיה עצר' וכ"ל שיהיה חנוכה יהיה עצר' אם במ"ם וביום שיהיה חנוכה יהיה עצר' אלא ל"ל שיהיה עצרת יהיה הושענא רבה פי' הושענא רבה אחר עצרת : (ב) **מרחשון גדו"א** · ל"ל יום ח' דר"ח אבל בשאר הסימנים בחדש שיש בו שני ר"ח קאי הסי' שלו על יום ב' דר"ח זה מלאתי:(ג) **פקדו** · פי' פ' לו קודם פסח · וסגרו היינו מלוטש · ממו ומצרו · פי' במדבר שהוא מנין בני ישראל קודם עצרת · לומו היינו ט"ב ולו הוא ואתחנן · קומו · היינו עגלים קודם תקיעת ר"ה: (ד) **לו חבמו** · **כי אשא** · זו דעת הרמב"ם ומזול בשם נאון אבל רש"י ותו' כתבו לולי כעס כי ידין וכ"ה במהגיים וכן מהגין בכל הקהלות במדינות אלו · ותמהתי שלא כתב רמ"ח כאן דבר זה שאין מהגין כדברי הש"ע · וכתב הרמב"ם לומה פוסקים בענינים אלו מפני שהם דברי תוכחה שיחזילו הטם בתשובה : (ה) **אין מפסיקים בקללות** · ח"ל התו' בפ' בני הסיר וקולאין אחד משום דכתיב מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו אי"ר אחא אל תעש התוכחה קוצים קוצים ואמר רבי יוסף דסבירא לחי אמרתי עמו אגבי בצרה ואם כן אין בדין שיהיו בני מברכוני על הצרות שלהם יקרא אחד הכל יתחיל בדבר אחד ויסיים בדבר אחר ויוכל לברך תחלה וסוף ע"כ ויש לתמוה הרבה שהרי בפרק הקורא עומד אמרינן תגא הפותח לקרות מברך לפניה והמותם מברך לאחריה והלידגא דכולהו מברכין לפניה

שבמקומו מהגיים לקרות להתכם בתוכחות ובשירת הים וכו' הדברות וקודם שיקרא התוכחה אומר מוסר ה' בני אל תמאס כי אם תאסר יאהב וגו' וקודם

באר היטב

לשמעון עד מ"ם הבא כמו שכתבתי ס"ב ע"ם : (יא) ואין · ב"ם כתב שעשה שיוצאין לרחוב כדרך אדם שיצא לקראת המלך וכן כתב בהגמ"ר ומכל מקום אם יש לו חיוב מיחוש אם מקדש תחת הגג אז בביתו דרך חלון ופתח ע"כ ולכל שכן בשם מכותות בשמעונות מוטב לקדש בביתו · וכן כתב מה"מ וז"ל ולפיכך כ"ז בשעה בהגרת שמתם ולא רצה לצאת לחוץ ופתח אחרון נגד הלבנה וקידש ע"ם ועפ"ק ח' מב"ם :

תכז (א) **סתם** · וס"ם בשמעכרכין שמדש בנסכ"ב ע"ג · וב"ר פ"ר פ"ט ר"ל ס"ק י"ז כתב בשם מהרי"ל בראשון אדר ראשון ובשני אדר שני וכ"כ בת"ע סימן תכ"ז ס"ד נגי גם וכ"כ שם מ"ז בשם מה"מ דבכנון לפרש בשניהם באדר ראשון יאמר ראשון ובשני יאמר שני ע"ם :

תכח (א) **הטובה** · ל"ל ובזום שיהיה עצרת יהיה שיהיה עצרת הטובה פי' ביום שיהיה עצרת הטובה ל' יהיה הטובה אבל בשאם אבלים יהיה שאחר עצרת ביום ל' יהיה הטובה ביום ל' יהיה הטובה ע"ם : (ב) **מרחשון גדו"א** · וכ"ל יום ח' דר"ח אבל בשאר הסימנים בחדש שיש בו שני ימים ראשון אם אחר ע"ם : (ג) **מרחשון גדו"ל** · ל"ל יום ח' דר"ח אבל בשאר הסימנים בחדש שיש בו שני ימים ראשון אם אחר ע"ם : (ד) **לו חבמו** · **כי אשא** · ל"ל יום ב' דר"ח אבל בשאר הסימנים בחדש שיש בו שני ימים ראשון אם אחר ע"ם : (ה) **אין מפסיקים בקללות** · ל"ל יום ב' דר"ח אבל בשאר הסימנים בחדש שיש בו שני ימים ראשון אם אחר ע"ם : (ו) **לו** · ואתמנו שטען כרש"י לולי כי ידין ע"ז · ואפילו יש מיוסים לא יתלקו שאדם יוחר מ"ח ואמנם ל' : (ז) **מאפרסם** · סיום

יד תחת הגג · ולא מודע אלגנו מעשה מקדש תחת הגג עכ"ל וז"ל מע"מ לחי לאיתי רש"ל ז"ל כשיש בהבוחת שמתה ולא רלה לצאת לחוץ ופתח החלון נגד הלבנה וקידשה עכ"ל (ומע"ם ס"ל) וכ"ם כשים מבוחות המטוטפות מוטב לקדש בבית :

תכז א אדר סתם · וה"ה כשמבלכין החדש בב"ה (מ"ג) וש"ך בי"ד סימן ר"כ ס"ק י"ז כתב בשם מהרי"ל בראשון אדר ראשון ובשני אדר שני וכ"כ בת"ע נב ע"ם :

תכח כלל המנין לעולם צריך שלא יהיה יה"כ ביום א' ולא ביום ו' כדי שלא יהא ב' ימים קדושים סמוכים זו לזו וגם שלא יהא הושענא רבה ביום הסבת שלא תהיה הערבה : **א ובים שיהיה עצרת יהיה חנוכה בו** . כל"ל פי' ביום שיהיה עצרת יהיה חנוכה מחמריו אם הם כסדרן אז הסרים אבל בשאם מלאים יבוא ביום אחר עצרת כגון אם עצרת ביום א' יבוא חנוכה ביום ב' : **ב תמוז אגה"ו** · כל"ל מרחשון בדה"ז : **ג מבה"ח מעוברת** · פי' שהל ר"ה ביום ה' ושנה מעוברת שאז קורין פ' גם בר"ם הטוון ומתוסף שבת א' : **ד במדבר סיני קודם עצרת** · כי בעצרת ר"ה לאילמות ולכן קורין בהדש א' אחר התוכחות כדי שתכלה השנה וקללותיה ומה"ע קורין אחם עלבים קודם ר"ה : **ה המולך** · היינו ר"ה שאומרים המלך המשפט פת וילך פי' מלשון פתות לוחה פתים שמחלקין עלבים וילך לשתים : **ו פקדו ופסחו** · פקדו לשון צוי לשומר לו קורין שמוך לפסח · סגרו לשון מצורע מוסגר · ממו הוא במדבר סיני שנמנו בו ישראל · לומו · היינו ט"ב · ולו · היינו ואתחנן · קומו · היינו אחם עלבים · כשבל פסח בשבת בני א"י קורין בשבת שאחריו שמיני ים מפרידין הזריע ומצורע ויש מפרידין בהר ובחוקותי ואם הוא בשבת מפרידין מטות ומסעי (כ"ה רי"ש ח"ב סי' ד' ותיקון יעשכר וש"ם דף ס"ע) · **ז מחלקים** · ובקלת מקומות מהגין כרש"י לולי כי ידין ומלאתי כתוב שאפי' ים מיוסים לא יתלקו הפרשה יותר : **ח בפסוקים שלפניהם** · היינו ג' פסוקים שלפניהם (כ"י תו') ועסי' קל"ח וכס' ל"ל סי' ל"ז בדחק ליסב מהגון שמתחילין בקללות שבת"כ ואין מתחילים בפסוק שלפניהם ומ"מ כ"ל דיתחיל ב"ם שלפניהם והמהגון שמתחילים בפסוק שלפניהם ואם כן גריכים לקרות עמו עד מפני שקורין להרב האב"ד בכל שבת לשלישי ואם כן גריכים לקרות עמו עד התוכחו' ולכן מתחילין בתוכחה אבל מוטב שהרב ימחול על כבודו ויעלה לרביעי באותו שבת אז יתחילו למפרע נ"ם עפסי' קל"ח וכ"ה כתב לרביעי באותו שבת אז יתחילו למפרע נ"ם עפסי' קל"ח וכ"ה כתב

יד תחת הגג · ולא מודע אלגנו מעשה מקדש תחת הגג כמ"ם ס"ב : (ד) **תחת הגג** · כתב מו"ח ז"ל הטעם דאין זה דרך ככוד אלא יוצאין מתחת הגג לתוך הרחוב כדרך שיוצאין לקבל פני המלך שיוצאין לקראתו ומיהו כ"ז היכא דאפשר אבל למי שחושש בחיזו מיחוש שלא יוכל ללאת לחוץ יוכל לקדש בביתו דרך חלון ופתח עכ"ל :

בטור כתוב דלאחר שאומר תפול עליהם כו' אומר נ"ם אמן אמן הללויה וילך לביתו בלב טוב · כתב רש"ל בתשובה סי' ע"ז דסומעה יכול לברך על הלבנה אף שאין יכול לברך מחורי אם כי זה נתקן על חידוש הטולה ודומה ליולד המאורות :

מ"ב בשם ספר סוגה סודות דמתחלה מסתכל בלבנה ואח"כ מסתכל למטה ונומר הברכה :

תכז (א) **אדר סתם** · דהכי ס"ל לר"י ולא כר"מ דס"ל סתם אדר הוא אדר שני וכתב מו"ח ז"ל אבל מדברי רמב"ם ס"י דברדים נראה דפסק כר"מ ע"כ נכון לפרש בשניהם באדר ראשון יאמר ראשון ובשני יאמר שני :

תכח (א) **ולא גה"ו עצרת** . קשה הלא כתב אח"כ לא ג' חנוכה משמע אבל ה' ז' שפיר נקבע חנוכה ולא כעצרת והילך כתב אח"כ ביום שיהיה חנוכה יהיה עצר' וכ"ל שיהיה חנוכה יהיה עצר' אם במ"ם וביום שיהיה חנוכה יהיה עצר' אלא ל"ל שיהיה עצרת יהיה הושענא רבה פי' הושענא רבה אחר עצרת : (ב) **מרחשון גדו"א** · ל"ל יום ח' דר"ח אבל בשאר הסימנים בחדש שיש בו שני ר"ח קאי הסי' שלו על יום ב' דר"ח זה מלאתי:(ג) **פקדו** · פי' פ' לו קודם פסח · וסגרו היינו מלוטש · ממו ומצרו · פי' במדבר שהוא מנין בני ישראל קודם עצרת · לומו היינו ט"ב ולו הוא ואתחנן · קומו · היינו עגלים קודם תקיעת ר"ה: (ד) **לו חבמו** · **כי אשא** · זו דעת הרמב"ם ומזול בשם נאון אבל רש"י ותו' כתבו לולי כעס כי ידין וכ"ה במהגיים וכן מהגין בכל הקהלות במדינות אלו · ותמהתי שלא כתב רמ"ח כאן דבר זה שאין מהגין כדברי הש"ע · וכתב הרמב"ם לומה פוסקים בענינים אלו מפני שהם דברי תוכחה שיחזילו הטם בתשובה : (ה) **אין מפסיקים בקללות** · ח"ל התו' בפ' בני הסיר וקולאין אחד משום דכתיב מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו אי"ר אחא אל תעש התוכחה קוצים קוצים ואמר רבי יוסף דסבירא לחי אמרתי עמו אגבי בצרה ואם כן אין בדין שיהיו בני מברכוני על הצרות שלהם יקרא אחד הכל יתחיל בדבר אחד ויסיים בדבר אחר ויוכל לברך תחלה וסוף ע"כ ויש לתמוה הרבה שהרי בפרק הקורא עומד אמרינן תגא הפותח לקרות מברך לפניה והמותם מברך לאחריה והלידגא דכולהו מברכין לפניה

שערי תשובה

שחשש לומר דהוא"ל ונראה ונדחה אריתי עד אחר ז' מן המולד והביב דלא שייך בכאן דחייב כלל ומרי לקדש בגיל א' ע"ם ושיין בשו"ת ב"ח סימן ס"א ושיין בבר"י שמ"ם בתשובת מנחה שזייב סימן ע"ח והש"ר דגליל ז' רשוי לברך גם לפי הקבלה אינו נראה מבואר בתשובת מהר"י ניקבלינ"ם ע"ם : (יא) ואין עבה"ם ושיין בר"י שבשאל בעת שסגריים מממות דבר ר"ל אם רשאי לקדש בלבנה דרך חלון וכתב להתיר אף שבין סריני הסלונות שוא פתות מג' ולבוד לא אחרינן להתיר ושיין בחג"ם סי' תקס"ב וצ"ע בל הש"ל סימן ר"ט שלא הזכיר המג"ם ושמר תפריש סימן קי"ם ושיין בקרבן נתנאל דף פ' אך בזה בלא"ם לא שייך לבוד שלא נאמר אלא לענין מחיצות אבל כאן אם נראית יפה די בכך ואין ראיה מדב"ם שהוצא לעיל ס"ק א' וגם כי הם"י בתשובה דחה ראיותיו ע"ם :

תכח (ז) **שלפניהם** · עיין בה"ם ושיין שפר אברים שער ז' ובפתחי שערים שם ושיין בדברי אמ"ז בבב"ם בחגילה דף ל"א ע"ם סימן ס"א על דברי הס"ר בזה :

בגם"ע

ל"ל סוכר וכ"כ בא"ם סימן ר"ע בשם ר' אהרן ז' סוכר ב' בגם ד' בגם ס"ר ד' בגם רב שלמה נאון מישבת הדב לאם בגמם ל"א ו' בגמ' מגילה ל"א בגמ' : ס"ר וכתי' ס"ר מגמה :

יד אפרים

תכו (בס"ז ס"ק ד') אמין יכול לברך מחורי סאם כי זם כי בגל"ל :

ת ברמב"ם ע מ"ש דרכם מנמות ל' ' סוד כמם פסיקתא כ כ"ז ומדבר' ברמב"ם כפ"ג מה' מעלה וכ"כ בטוש' דמהרלבי כפ"ד מהגיולם ל סוד :

וקודם שקורא הדברות אומר רבוא מלכים רבותיים · גם מהגין לקרות לגוי ח"כ בזמן המקדש לא היו כל הקורלאים מברכים אלא הפותח והמותם וכאן אומרים המקדש אלא יברכו בקללות הא אין מברכין אלא הפותח והמותם וג"ל דלאף בזמן המקדש לא היה קבוע וחיוב בזה הדרך אלא יברכו רק הפותח והמותם אלא שיהיו כל הקוראים יכולים לסמוך על הפותח ומותם וא"ל לברך כל אחד בפ"ע כמ"ש בברכת הגהנין דלפעמים א' מברך ומהי יולא בשמיעתו ואם רוצים כל א' מברך בפ"ע ה"נ כן הוא ותדע לך כן דאמרו אם בזמן המקדש בא אחד לבה"כ בשעת קריאה דלא שמע הברכה שלפניה וכי ס"ד שיקרא בלא ברכה אלא דהחידוש יש חיוב בדבר לברך כל אחד בפ"ע ומצא שיר אומר אין קוראים עניה בקללות שאיסור יש בדבר בע"ל נכון :

ט מי"ז בתמוז · אם שעה והפטיר בשבת ראשון בפ' דיומא יפטיר לשבת הבא דברי ירמיהו וגם שמעו מפי שהם סמוכות זו לזו (ל"ל ע' סימן תכ"ה) :

מזה שכתוב במומסים ויברח יעקב לפ' וישלח ט"ס הוא ושייכה לפרשה ולא (לבוש) : **י הלא בבני כושיים** · וכ"כ הב"ח ומט"מ ולעודה · דלא בלבוש שכתב להפטיר התשעוה אף בשהן כשולות שבבר העיד הב"ח שבכל הקהילות מוהגין כמ"ש הש"ע :

(סדר לעשות לוח בקצרה)

דע שחדש הלבנה כ"ט ימים י"ב שעות תשע"ג חלקים וכל שנה ים תתר"ף חלקים וכ"ח ימים הם ד' שבועות א"כ נמשך מולד א' מחבירו א' יום י"ב שעות תשע"ג חלקים א"כ אם היה מולד ד"מ ו' כ"ב תר"ח תן עליו א' י"ב תשע"ג ערף בתחלה החלקים תשע"ג ותר"ח לא מהן תתר"ף ישאלו ש"ר חלקים ולותן תתר"ף אל הפעות והוי ל"ה שעות לא מהן כ"ר שעות ליום ישאלו י"ח שעות ערף היום אל הימים א"כ הוי א' ימים לא מהן ז' שבלים בשבוע א"כ הוי המולד א' י"ח ש"ר פ' ביום א' י"ח שעות וש"ר חלקים חוץ הלילה : **דרבי** הקבישות לריך שחדש כי כל החדשים א' מלא ל' יום ואחד חסר כ"ט יום חוץ מחשון וכסלו שפעמים שמיחם מלאים ואז יהיה כסלו ובכח ב' ימים ל"ח ותקרא הנה עלימה ואם הב' חסרים תקרא הנה חסירה ואם א' מלא ואז חסר תקרא כסדרה ויקרה זה מפני הדחיות ולכן לריך שתחשוב המולד מחמרי זה לתשרי הב' והיתרון הוא לנה שנה ד' מ' תתכ"ו ולנה משובחת ס' כ"א תקפ"ט ובחיה יום ביבוא המולד יהיה ר"ה בשנה הבאה לך יש ד' דחיות הא' לא אד"ו רחם לכן אם הל ר"ה בא' מימי אד"ו דחיון אותו ליום שלאחריו והב' מולד זקן בל הדרום כגון אם הל המולד אחר י"ח שעות אין קובעין ר"ה באותו יום וכן אם הל מולד תשרי ג' ט' ר"ד וממנו ולמעלה אין קובעין ר"ה באותו יום אלא ביום ה' ודוקא בשנה שעברה היתה שנוסה אבל אם היתה משובחת אזי אם הל המולד ב' ט"ו תקפ"ט ומשם ולמטה אין קובעין ר"ה לחמת יהיה ר"ה לנה הבאה תראה כמה ימים יש בין ר"ה זה לר"ה הבא אם יש בימים ב' ימים כגון שר"ה זה ביום ז' ור"ה הבא יהיה ביום ג' אזי תהיה הנה חסירה ואם יש ג' ימים כגון שר"ה זה ביום ג' ור"ה הבא יהיה ז' ור"ה הבא ביום ה' אז תהיה שלימה ואם הנה משובחת אז אם יש בימים ד' ימים היא חסירה ואם ה' ימים היא בסדרה ואם ו' ימים היא שלימה : **ואם** לא תראה לחשוב הקבישות עיין בסדר הקבישות בטור : **סדר** הפרשיות [מאוחר] מהכלליים שכתב בפ"ע :

תקופה ממכה מחברתה ל"א ימים ז' שעות ומחלה א"כ התקופה ממכה ז' שעות ומחלה ד"מ אם א' בו כ"ב שעות ומחלה ותקופות תמוז ביום ג' ו' שעות וכן לעולם : **ודע** שבכל מחזור יש י"ט שנה ושנת ג' ו' ח' יא יד יז יש הם משובחות ובשנת תל"ה היה תחלת המחזור :

שערי תשובה

בש"ע סעיף ח' מפטירין לעולם שנה עיין בשער אפרים שער ט' סעיף כ"ח בשם מוסיפין מנגיה יולא ויש מוסיפין של פסוקי מיכה מי אל כמוך ושיין בא"ר שכתב שכן נהגו בפרחא ובדגול מרבבה הביא שא"ר וכתב ולא ידעתי לזה עשה דהני תרתי לחם (ר"ל שעיקר עשה הוספה מלא לפיים ופוסעים יכולו בם וא"כ בחד מני) ודעתו לשכרים שאם קורין ויאך בשבת שונה יש לפיים בפסוקי מיכה ואם קורין כאותו יש לפיים בפסוקי יואל ש"ם מלחמת בעשמת והכל בפי הוגנת :

באר היטב

סיעב ג' פסוקים מלפניהם · וע' סי' קל"ח סב"ם · בתשובת ל"ג מהחק לייטב מנהגינו שמתחילין בקללות בשבת"ל ואין מתחילין ג' פסוקים מלפניהם · ומכל מקום ל"ל דיתחיל ג' פסוקים מלפניהם ומסיבה בשבת שני קוראין לפרק מאה"ר בכל שבת לבטלו ומ"ב ברכים לקרות עמו שר פרשתה ולכן מתחילין בפסוקים אבל מוקפ מסרב יתחיל מל בטרו וישלם לרבינו כאותו שבת אז יתחיל לפפרש ג' פסוקים פיין סוף סימן קל"ו ובגנבת מגדולם כתב שמקשו מוסיפים לקרות לאחרם בפרשות ובשירת הים ובוי"ר פרבבות וקדוש שיקרא פסוקות אחר מוסר ס' כני אל תמאס כי אם אבר יאסר ועוטר וקדוש קוראת פרבבות אחר רבב אלהים רבותים · גם מוסגין לקרות לגוי ע' סעבל וקוראין אותו בקול נמוך שב"ל · סמר"ל מקשיד על מי שעלה לתוכחה דדוקא הסמם שבוכרו אותו לכך אין קשיות (עיין בס"ש סימן נ"ג ס"ק כ"ג) · ובשב מנגיה יולא ויש מוסיפין ג' פסוקים מלפניהם · ומכל מקום ג"ל דיתחיל ג' פסוקים מלפניהם ומסיבה בשבת שני קוראין לפרק מאה"ר בכל שבת לבטלו ומ"ב ברכים לקרות עמו שר פרשתה ולכן מתחילין בפסוקים אבל מוקפ מסרב יתחיל מל בטרו וישלם לרבינו כאותו שבת אז יתחיל לפפרש ג' פסוקים פיין סוף סימן קל"ו ובגנבת מגדולם כתב שמקשו מוסיפים לקרות לאחרם בפרשות ובשירת הים ובוי"ר פרבבות וקדוש שיקרא פסוקות אחר מוסר ס' כני אל תמאס כי אם אבר יאסר ועוטר וקדוש קוראת פרבבות אחר רבב אלהים רבותים · גם מוסגין לקרות לגוי ע' סעבל וקוראין אותו בקול נמוך שב"ל · סמר"ל מקשיד על מי שעלה לתוכחה דדוקא הסמם שבוכרו אותו לכך אין קשיות (עיין בס"ש סימן נ"ג ס"ק כ"ג) · ובשב

בגרור ממר מ"ב מפטרת מבמרבת אלה מפני אין לפסיק בהם פסוק אבר אם מ"ב מ"ש מ"ש : (ח) ממש · ואם עשה הספיר בשבת אבר אם מ"ב מ"ש מ"ש : (ח) ממש · ואם עשה הספיר בשבת בתחלת בפרשה דיומא יעקב לפרשה ויפלא · לנגה : (ש) מוסיפים · וכ"כ הב"ח ומט"מ ולתודים דלא מלוגה מהבר לפסיר הפטרה · שבבר הפיר מל"ח שבבל קהלות מוהגין כמ"ש הרמ"א מ"ח · ובאין הפטרה רי"ש סימן ד' לחם דוקא תוקה ובלן מוסיפים :